

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně

Tisková zpráva

Hygiena dětí a mladistvých

Činnost Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně (dále jen „KHS JmK“) - **oboru hygiena dětí a mladistvých (dále jen „HDM“)** - je zaměřena na děti a mladistvé, kteří jsou v různých věkových skupinách charakterizováni specifickými zvláštnostmi tělesného a duševního vývoje. Ve smyslu ochrany a podpory veřejného zdraví posuzují pracovníci orgánu ochrany veřejného zdraví (dále jen OOVZ“) vliv životních a pracovních podmínek na zdravý vývoj dětí a mladistvých.

Prioritou činnosti v letních měsících je především kontrola podmínek, za jakých je pořádána letní dětská rekreace (dále jen „LDR“), která spadá do kompetence odboru HDM. Jedná se o kontrolu plnění povinností, vyplývajících z ustanovení **§ 8 až § 12 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“)**, které stanovují podmínky konání zotavovací (dále jen „ZA“) a jiné podobné akce (dále jen „JPA“) pro děti, ve spojení s právním předpisem – vyhláškou č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů.

Státní zdravotní dozor na LDR je zaměřena na kontrolu ubytování, hygienického zařízení, zásobování pitnou vodou, stravovacího provozu, zdravotní dokumentaci dětí a dospělých a na režim dne. Součástí kontroly jsou na některých táborových základnách i odběry vzorků pitné vody, je-li táborová základna napojena na studnu. Velký důraz při kontrolách je kladen na stravování dětí, vždy je předložen jídelníček, který pracovníci KHS JmK konzultují se zdravotníkem. Zdravotníkovi jsou taktéž předávány edukační materiály, které se týkají nevhodných potravin podávaných na LDR.

K dnešnímu dni bylo KHS JmK nahlášeno prozatím 168 ZA s 225 běhy s 13 000 dětmi a 24 JPA s 30 běhy a s 630 dětmi.

Dále probíhají tzv. „**Příměstské tábory**“, které jsou u veřejnosti stále více v oblibě. Jsou to aktivity, které pořádají různé subjekty v pracovní dny, bez možnosti ubytování dětí. Je velmi důležité, aby si zákonní zástupci předem ověřili, kam děti přihlašují a jaké aktivity jsou dětem nabízeny. Bohužel KHS JmK o jejich pořádání nemá celkový přehled, jelikož není povinností provozovatele tyto akce hlásit příslušné krajské hygienické stanici. Tyto tzv. „Příměstské tábory“ nejsou krajskou hygienickou stanicí dozorovány, jelikož nejsou stanoveny zákonné povinnosti ve smyslu právních předpisů v oblasti ochrany veřejného zdraví, ale pokud je KHS JmK doručen podnět upozorňující na nedostatky, tak je pracovníky OOVZ prošetřen.

Každá ZA je KHS JmK evidována v našem informačním systému, který je současně propojen s Hasičským záchranným sborem ČR – institutem ochrany obyvatelstva (dále jen „HZS“).

HZS si data stahuje do svých GIS portálů, takže má přesný přehled o tom, v jaké lokalitě je ZA pořádána. Do informačního systému jsou KHS JmK zadávány mimo jiné informace o počtu dětí a dospělých, termín konání ZA a kontakty na odpovědné osoby. HZS má všechny potřebné informace pro případ, kdy by byl nutný jeho zásah při mimořádných situacích – povodně, bouřky, požáry atd.

Každých 14 dní KHS JmK informuje na svých webových stránkách veřejnost o aktuální situaci na ZA a JPA.

Každoročně v průběhu měsíců května a června probíhají na všech územních pracovištích KHS JmK semináře pro pořádající osoby LDR. Semináře jsou zaměřeny na povinnosti pořádající osoby, které vyplývají z legislativy a odbornými pracovníky KHS JmK jsou poskytovány konzultace reagující na konkrétní dotazy účastníků semináře.

Předmět činnosti odboru HDM

Odbor HDM kontroluje a usměrňuje dodržování zdravých životních podmínek stanovených zákonem a prováděcími právními předpisy, ve školách a školských zařízeních zapsaných do školského rejstříku, dále zařízení sociálně výchovné činnosti a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, v provozovně kde je provozována živnost, jejíž náplní je péče o děti do 3 let věku nebo výchova, výuka anebo mimoškolní vzdělávání dětí nad 3 roky věku v předškolním zařízení, soukromé škole

nebo zařízení sloužícím odbornému vzdělávání, nezařazených do rejstříku škol a školských zařízení a dále u poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině, pokud se jedná o dětskou skupinu nad 12 dětí a rovněž na zotavovacích a jiných podobných akcích pro děti, školách v přírodě a venkovních hracích plochách s pískovištěm určených pro hry dětí.

Další významnou oblastí dozoru jsou kontroly v provozovnách stravovacích služeb, určených dětem a mladistvým, zejména ve školních jídelnách zřizovaných dle školského zákona, ale i v ostatních typech stravovacích služeb pro děti a mladistvé včetně stravování dětí na zotavovacích akcích, jiných podobných akcích pro děti a školách v přírodě. Jedná se o dozor nad dodržováním povinností stanovených evropským potravinovým právem a zákonem, jejichž cílem je zajistit specifické populační skupině dostupnost bezpečných potravin. Prioritní oblastí je nutriční stránka pokrmů, která je v období vývoje dítěte významným rizikovým faktorem pro zdraví v dalším průběhu života.

Součástí činnosti odboru HDM je i posuzování, hodnocení a usměrňování režimu stravování dětí. Výsledkem hodnocení rizik a zdravotního stavu je podklad pro usměrňování vývoje zdraví dětí a mladistvých při výkonu státního zdravotního dozoru, spoluprací se správními úřady a orgány samosprávy při tvorbě zdravotní politiky, výchovou populace k ochraně a podpoře zdraví. Příkladem je vyhláška řešící sortiment nabídky potravin v prostředí škol, spolupráce MZ a MŠMT na výživových normách pro školní stravování nebo spolupráce s MPSV v oblasti dětských skupin.

Činnost oboru HDM naplňuje cíle strategických dokumentů vydaných na celosvětové i evropské úrovni pro oblast veřejného zdraví.

Přístup a náhled hygieniků odboru HDM je specifický právě svým komplexním přístupem se zřetelem na potřeby dítěte – schopností posouzení stravování, požadavků na vnitřní prostředí, venkovní plochy, ubytování, režim dne, pitnou vodu atd.

KHS JmK jako orgán ochrany veřejného zdraví v rámci své každodenní činnosti využívá i jiné pracovní metody mimo kontrolní činnost, kdy je snahou působit i edukativně (přednášky, články, různé aktivity např. v projektech „Zdravých měst“) a podílí se také na vzniku mnoha odborných studií, zabývajících se potřebami dětí a mladistvých se zaměřením na zajištění jejich zdravého vývoje.

Legislativní vymezení činnosti oboru

Činnost oboru je vymezena především **§ 7 zákona** a prováděcím právním předpisem, tj. vyhláškou č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb., která upravuje prostorové podmínky, ubytování, vybavení nábytkem, osvětlení, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a provozní podmínky v dozorovaných zařízeních. Pro dětské skupiny je platný zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 350/2021 Sb., hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí, ve znění pozdějších předpisů.

KHS JmK se rovněž při prováděných kontrolách zaměřuje na plnění povinností stanovených v **§ 7a zákona**, které se týkají provozovatele potravinářského podniku, kdy se nesmí ve škole nebo školském zařízení zapsaném do školského rejstříku nabízet k prodeji ani prodávat potraviny, které jsou v rozporu s výživovými požadavky na zdravou výživu dětí, žáků a studentů. Požadavky na potraviny, které odpovídají výživovým požadavkům na zdravou výživu dětí, žáků a studentů a lze je nabízet k prodeji a prodávat ve školách a školských zařízeních, stanoví vyhláška č. 282/2016 Sb., o požadavcích na potraviny, pro které je přípustná reklama a které lze nabízet k prodeji a prodávat ve školách a školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.

Dále spadá do kompetence odboru kontrola dodržování ustanovení **§ 8 až § 12 zákona**, kde jsou ve spojení s vyhláškou č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění vyhlášky č. 148/2004 Sb. a vyhlášky č. 320/2010 Sb., stanoveny podmínky konání zotavovací a jiné podobné akce pro děti a konání školy v přírodě.

V dozorové působnosti KHS JmK je i ustanovení **§ 13 zákona**, který upravuje požadavky na vnitřní prostředí staveb a venkovní hrací plochy s pískovištěm (s navazující vyhláškou č. 238/2011 Sb.) a

ustanovení § 14 zákona umožňující udělení výjimky ze zákonem stanovených hygienických požadavků.

V oblasti stravovací služby se jedná o ustanovení § 19 až § 21, § 23 až § 24 zákona, které upravují činnosti epidemiologicky závažné a následně výkon státního zdravotního dozoru nad provozovny stravovacích služeb (školní a dětské stravování).

Mezi další ustanovení zákona, vztahující se k činnosti oboru HDM, patří především § 50 zákona, který upravuje **povinnost** poskytovatele služby péče o dítě v dětské skupině a dále právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, která provozuje v provozovně živnost nebo v případě právnické osoby též jinou činnost, v jejíž náplni je péče o děti do 3 let věku, nebo mateřské školy, s výjimkou zařízení uvedených v § 46 odst. 4 větě druhé zákona a zařízení, do nichž je docházka povinná, že mohou **přijmout pouze dítě**, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

Další právní předpisy související s činností oboru HDM jsou právní předpisy upravující činnost krajské hygienické stanice jako správního úřadu, předpisy evropského potravinového práva pro zákonem vymezenou část stravovací služby v dozoru HDM a legislativa orgánu ochrany veřejného zdraví vztahující se k vybraným činnostem oboru HDM z oblasti všech oborů hygieny a epidemiologie.

Zpracovala dne 16. 8. 2022

MVDr. Marcela Hadámková, ředitelka odboru hygieny dětí a mladistvých KHS JmK